
KOB subyektlərinin rəqəmsal həllərə dair ehtiyaclarının müəyyən edilməsi

SORĞU NƏTİCƏLƏRİ
Bakı 2025

SORĞU HAQQINDA ÜMUMİ MƏLUMAT

KOBİA

Azərbaycan
Respublikasının Kiçik və
Orta Biznesin İnkişafı
Agentliyi

GMB Klaster Konsaltinq

Sorğu KOBİA-nın sifarişi
əsasında «GMB Klaster
Konsaltinq» MMC şirkəti
tərəfindən keçirilmişdir.

SORĞU HAQQINDA ÜMUMİ MƏLUMAT

SORĞUNUN MƏQSƏDİ

Sorğu KOB subyektlərinin rəqəmsal həllərə dair ehtiyaclarının müəyyən edilməsi və təkliflərin formalaşdırılması məqsədi ilə keçirilmişdir.

SORĞUNUN HƏDƏFİ

Sorğunun hədəfi mikro, kiçik və orta sahibkarlıq müəssisələridir.

KEÇİRİLMƏ METODOLOGİYASI

Sorğuda anket metodu tətbiq edilmişdir.

RESPONDENTLƏRİN ÜMUMİ SAYI

Sorğuda 109 KOB subyekti iştirak etmişdir.

SORĞUNUN ƏHATƏ ETDİYİ DÖVR

Oktyabr-dekabr aylarını əhatə edir.

Xülasə

Rəqəmsal transformasiya ehtiyaclarının müəyyən edilməsi məqsədilə keçirilən sorğu ümumilikdə **109 KOB subyekti** arasında aparılmışdır.

Sorğuda həm **hüquqi şəxslər**, həm də **fiziki şəxslər – fərdi sahibkarlar** iştirak etmişdir

56%-i hüquqi şəxs, 44%-i isə fiziki şəxs olmuşdur.

İştirakçıların coğrafiyası genişdir və **Bakı, Abşeron-Xızı, Lənkəran-Astara, Şəki-Zaqatala** üzrə KOB-ları əhatə edir.

Rəqəmsallaşmanın mövcud vəziyyəti və istifadə olunan rəqəmsal alətlər

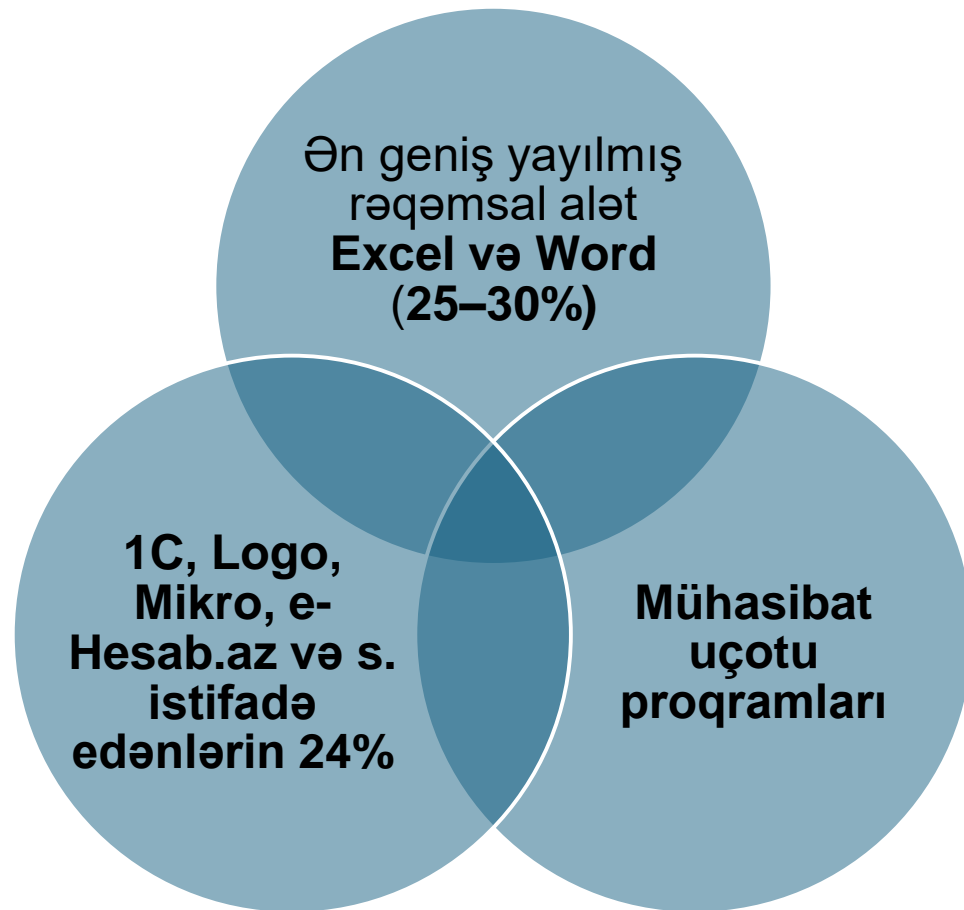
Sorğuda iştirak edən KOB-ların rəqəmsal hazırlıq səviyyəsi əsasən **orta** səviyyədə qiymətləndirilmişdir. Rəqəmlər göstərir ki, respondentlərin böyük hissəsi rəqəmsal alətlərdən istifadə etsə də, bu istifadə daha çox baza səviyyəsindədir və inkişaf etmiş rəqəmsal həllərin tətbiqi son dərəcə məhduddur.

İştirakçıların **92%-i** öz rəqəmsallaşma səviyyəsini "**orta**" səviyyədə qiymətləndirib (99 respondent).

Yalnız **4 nəfər (3.6%)** rəqəmsallaşma səviyyəsinin **aşağı** olduğunu, **5 nəfər (4.6%)** isə yüksək səviyyədə rəqəmsallaşdıqlarını bildirib.

Bu göstəricilər sorğuda iştirak edən KOB-ların böyük çoxluğunun rəqəmsal transformasiya prosesində hələ başlanğıc və ya orta mərhələdə olduğunu təsdiqləyir.

Rəqəmsallaşmanın mövcud vəziyyəti və istifadə olunan rəqəmsal alətlər

Daha inkişaf etmiş alətlərə keçid isə xeyli aşağıdır:

CRM-dən 10%,

ERP-dən 6–7%,

Bulud əsaslı xidmətlərdən isə 4–5%

Rəqəmsallaşmanın mövcud vəziyyəti və istifadə olunan rəqəmsal alətlər

Süni intellekt (AI), data analitikası, proqramlaşdırma, avtomatlaşdırılmış ERP modulları, chatbotlar və ya daha qabaqcıl rəqəmsal xidmətlər praktik olaraq istifadə olunmur (1%-dən az).

Vebsayt və sosial media vasitələrinin istifadəsi nisbətən daha geniş yayılıb, lakin burada da rəqəmsallaşmanın səviyyəsi məhdud xarakter daşıyır.

Vebsaytı olan müəssisələrin ondan istifadəsi:

Tanıtım (35%)

Müştəri ilə əlaqə (30%)

Onlayn satış (25%)

Sosial media
istifadəi

Müştəri xidməti
(42%)

Reklam/tanıtım
(20%)
məqsədlə tətbiq
edilir.

Rəqəmsal həllərin tətbiqində çətinliklər

Rəqəmsal transformasiyanın qarşısında duran əsas maneə maliyyə məhdudiyyətləridir — 42%.

Digər vacib çətinliklər bunlardır:

Uyğun proqram seçməkdə çətinlik — 22%

Rəqəmsal bacarıqların zəifliyi — 19%

Texniki bilik çatışmazlığı — 9%

İnfrastruktur zəifliyi — 6%

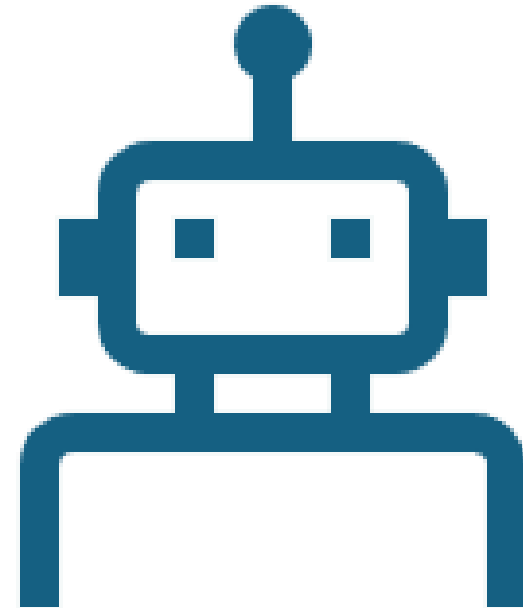
Bu göstəricilər iki əsas problemi ortaya çıxarır:

Rəqəmsal investisiya imkanlarının məhdudluğu

İnsan kapitalının və texniki bilik bazasının zəifliyi

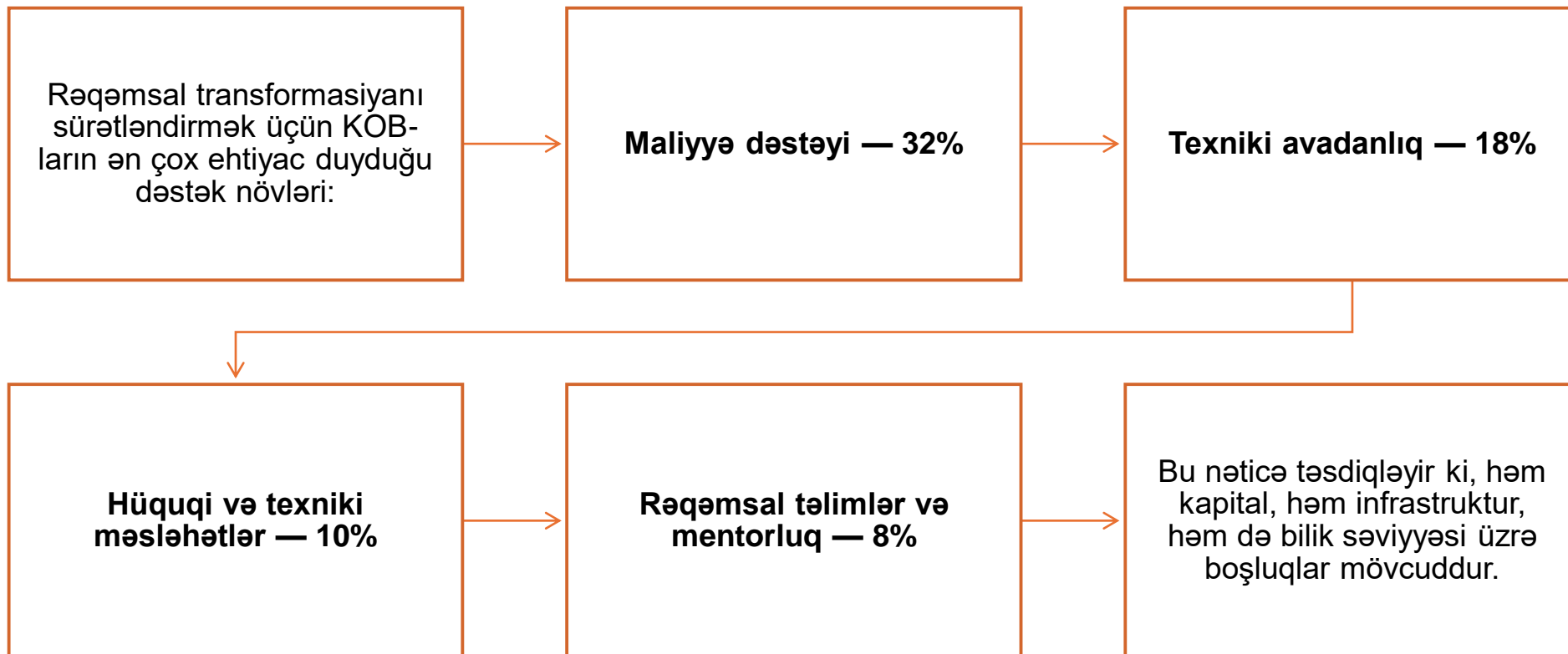
Prioritet rəqəmsal həllər

- KOB-ların prioritet hesab etdiyi rəqəmsal həllər satış, müştəri idarəçiliyi və maliyyə əməliyyatları ilə bağlıdır:
- **CRM və mühasibat sistemləri — hər biri 27%**
- **Onlayn ödəniş sistemləri — 16%**
- **ERP — 14%**
- **E-ticarət platformaları — 10%**
- Bu seçimlər göstərir ki, KOB-lar ən çox “dərhal nəticə verən” rəqəmsal həllərə üstünlük verir və strateji səviyyədə rəqəmsal idarəçiliyə mərhələli keçid etməkdədirlər.

Dəstək ehtiyacları və gözləntilər

Dəstək ehtiyacları v  gözləntilər

Dövlət-özəl sektor  m kdaşlıđına ehtiyacın yüksək olması da statistika ilə sübut edilir. KOB-lar aŗađıdaki əməkdaşlıq modelinə üstünlük verir:

48%-i
sertifikatlaŗdırılmıŗ
təlim proqramlarını

28%-i startap dəstək
mexanizmləri

19%-i birgə layihələri

Rəqəmsal bacarıqlar üzrə təlim ehtiyacları

- Ən çox ehtiyac duyulan bacarıqlar aşağıdakılardır:
 - Rəqəmsal marketing və onlayn satış — 22%
 - Sosial media idarəçiliyi — 21%
 - Excel/PowerPoint kimi ofis proqramları — 22%
 - Kibertəhlükəsizlik — 15%
- Bu göstəricilər göstərir ki, KOB-larda həm baza, həm də orta səviyyəli rəqəmsal bacarıqların artırılması üçün geniş təlim proqramlarına ehtiyac vardır.
- Əlavə olaraq, respondentlərin **80%-i yalnız pulsuz təlimlərdə iştirak etməyə hazırdır**, bu isə təlimlərin dövlət/subsidiya dəstəyi ilə təşkilinin zəruriliyini göstərir.

Kibertəhlükəsizlik baxımından mövcud vəziyyət

Kibertəhlükəsizlik üzrə vəziyyət də diqqət çəkir:

89% – yalnız qismən təhlükəsizlik sistemi mövcuddur

7% – yüksək bilik səviyyəsi yoxdur

2.7% – son 12 ayda real kiberhücum yaşayıb

41% – şifrə idarəetmə sistemləri qurmaq istərdi

33% – işçilər üçün təhlükəsizlik təlimləri istəyir

Bu statistika göstərir ki, KOB-lar kibertəhlükəsizliyi hələ strateji səviyyədə idarə etmir və real risklərdən xəbərdarlıq çox zəifdir.

Rəqəmsal yenilik planları

75% – heç bir konkret plan yoxdur

7.1% – “hələ ki, xeyr” cavabı

5.3% – “qismən” plan var

Yalnız 10–14% konkret rəqəmsal yenilik planlaşdırır

Planlaşdırılan yeniliklər:

CRM

ERP

Bulud əsaslı sənəd idarəetməsi

Yeni veb sayt və rezervasiya sistemləri

Onlayn təlim platformaları

Sosial media üzərindən satışın artırılması

Süni intellekt tətbiqləri

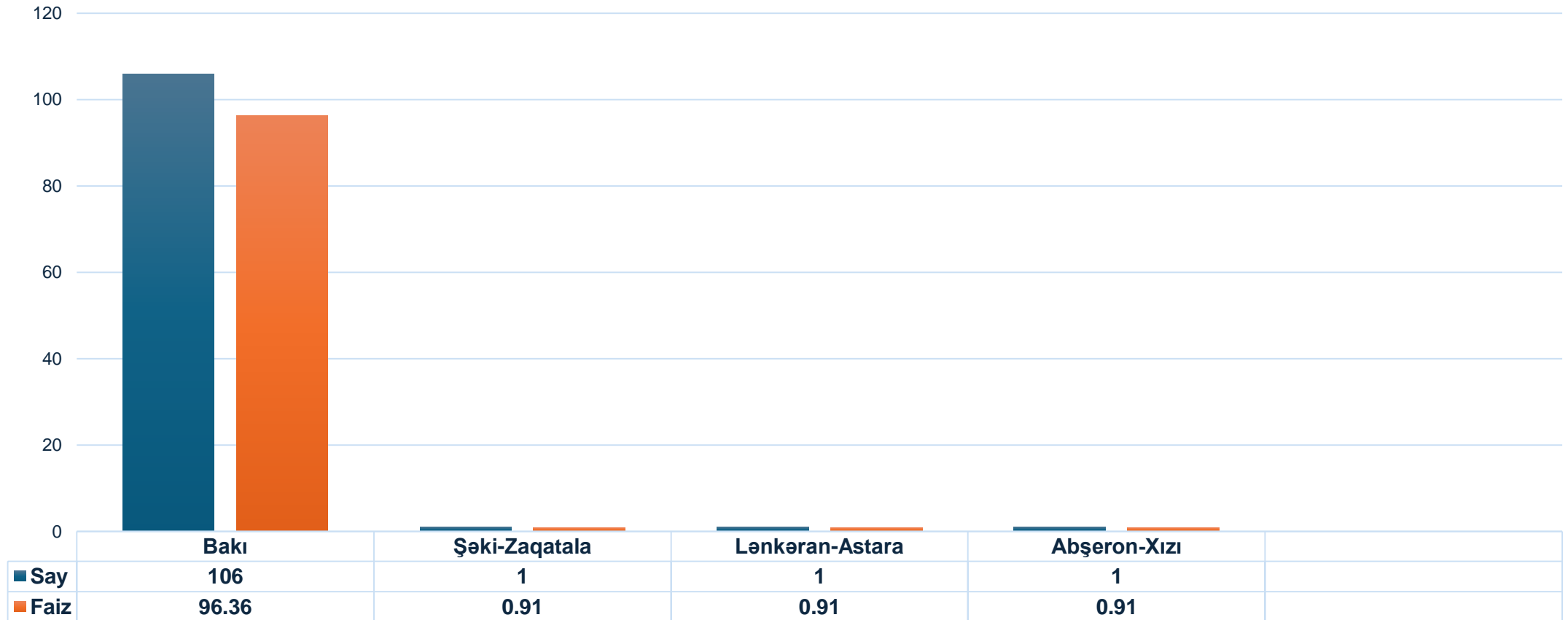
Bu nəticələr KOB-ların rəqəmsal keçidin faydasını dərk etsə də, **praktik keçid üçün resurs və planlaşdırma çatışmazlığı** yaşadığını bir daha təsdiqləyir.

Ümumi nəticə və qənaətlər

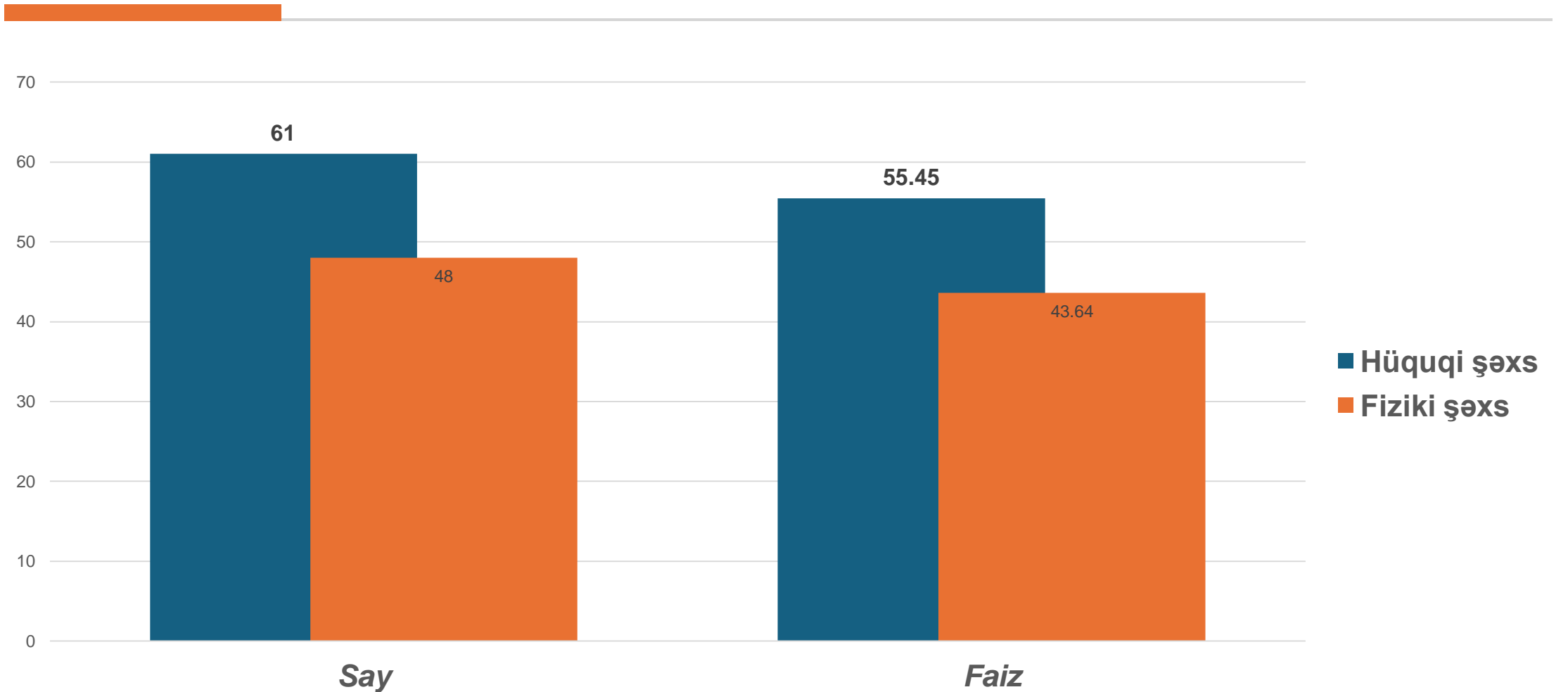
- Sorğunun ümumi mənzərəsi göstərir ki, KOB-ların rəqəmsal transformasiya potensialı yüksək olsa da, bu potensialın reallaşması üçün:
- **Maliyyə dəstəyi**
- **Rəqəmsal bacarıqların artırılması**
- **Texniki məsləhət və mentorluq**
- **İnfrastrukturun təkmilləşdirilməsi**
- **Dövlət–özəl sektor əməkdaşlığının gücləndirilməsi**
- həlledicidir.
- KOB-ların müsbət tərəfi odur ki, onlar rəqəmsallaşmanın **xərclərin azalması (29%), iş proseslərinin optimallaşdırılması (28%), müştəri məmnuniyyəti (27%)** kimi faydalarını aydın şəkildə görürlər.
- Lakin keçidin baş verməsi üçün həm bilik, həm də resurs çatışmır.
- Sorğu göstərir ki, rəqəmsal transformasiya yalnız texnologiya deyil, həm də **idarəetmə, insan kapitalı və strateji planlaşdırma məsələsidir**. Bu səbəbdən KOB-ların rəqəmsal inkişafını artırmaq üçün kompleks və mərhələli yanaşma zəruridir.

STATİSTİK İÇMAL

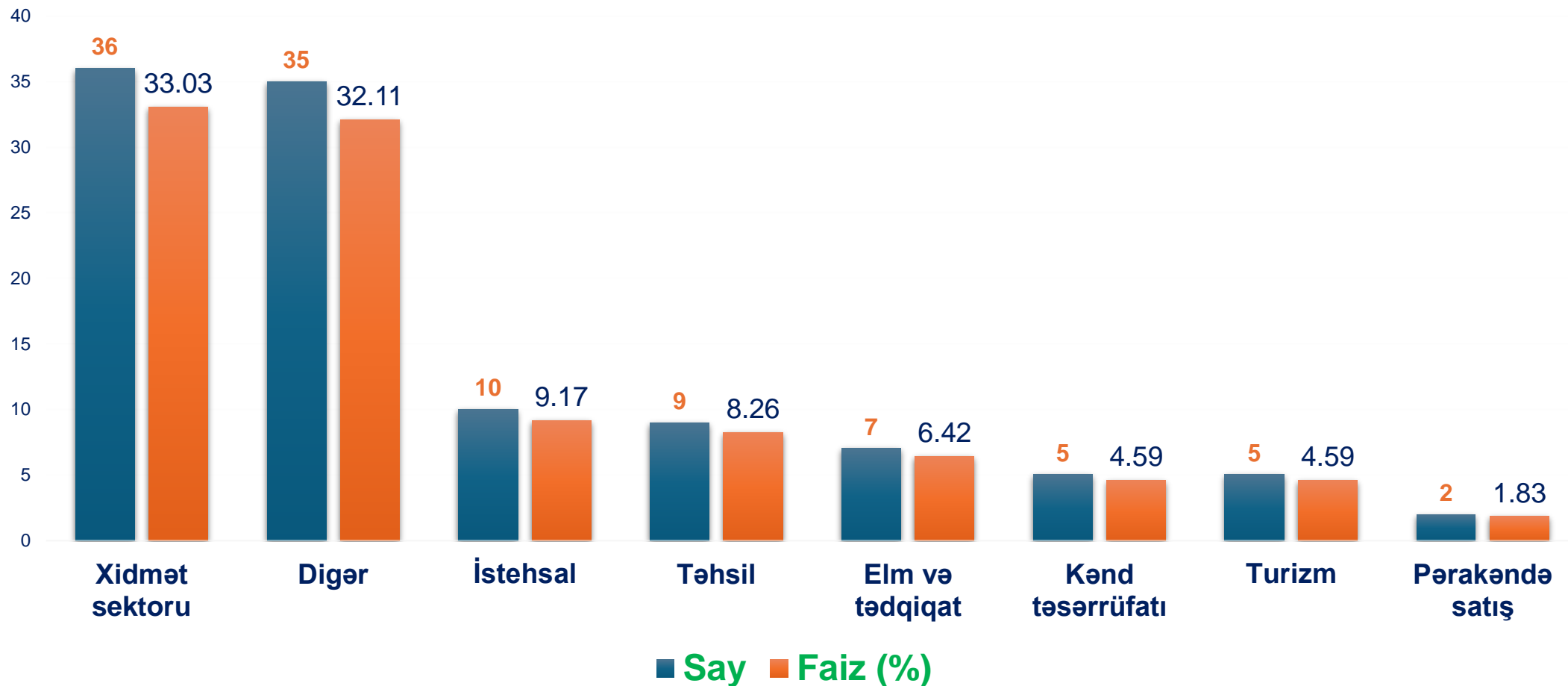
1. Müəssisənin fəaliyyət göstərdiyi iqtisadi rayon?

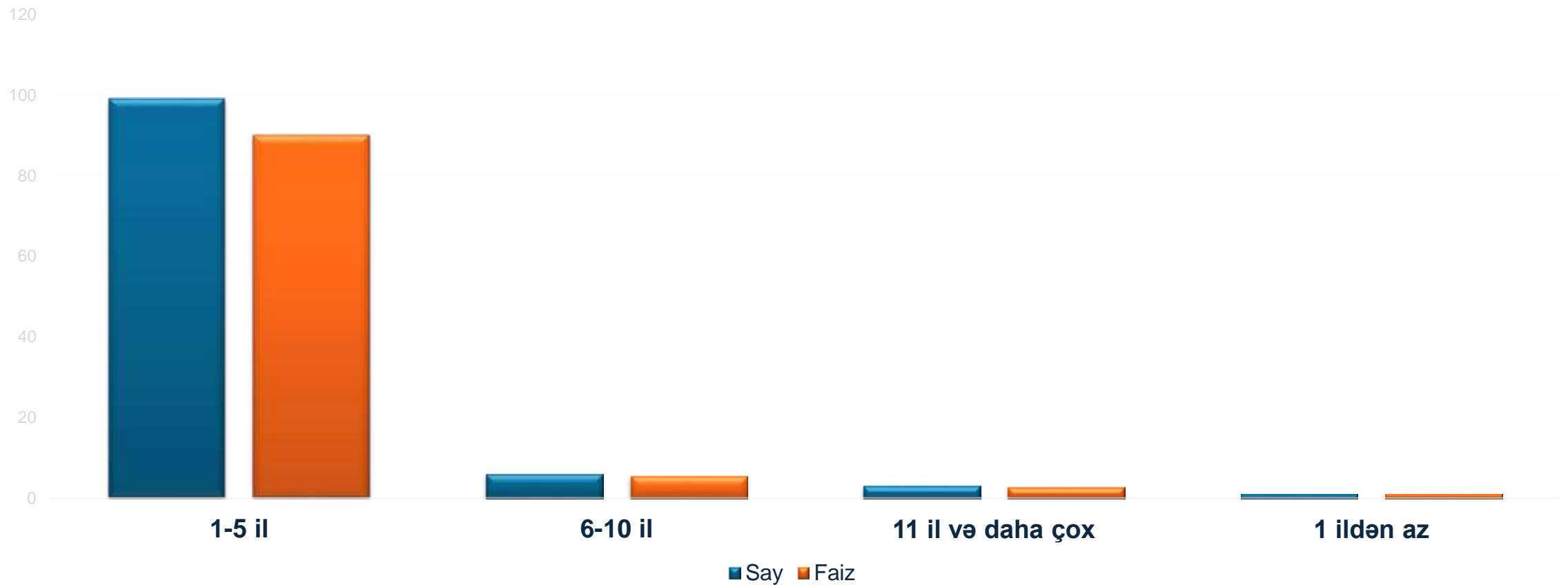
2. Hüquqi statusu

3. Qruplaşdırılmış fəaliyyət sahələri

4. Müəssisəniz neçə ildir fəaliyyət göstərməkdədir?

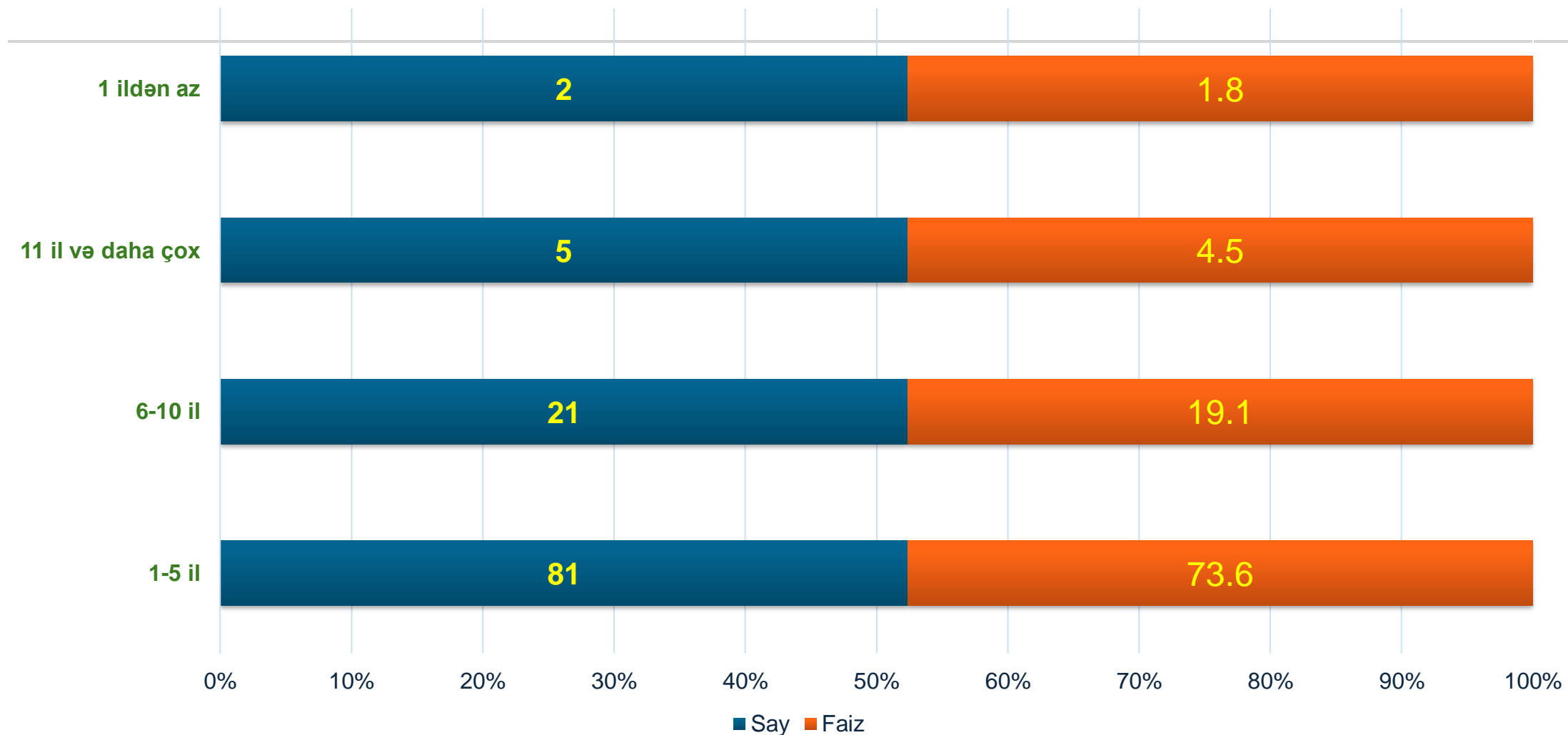
5. Müəssisənizdə neçə nəfər işçi çalışır?

Nəfər	Say	Faiz	
11-50	70	63.6	
1-10	38	34.5	
51-250	1	0.9	

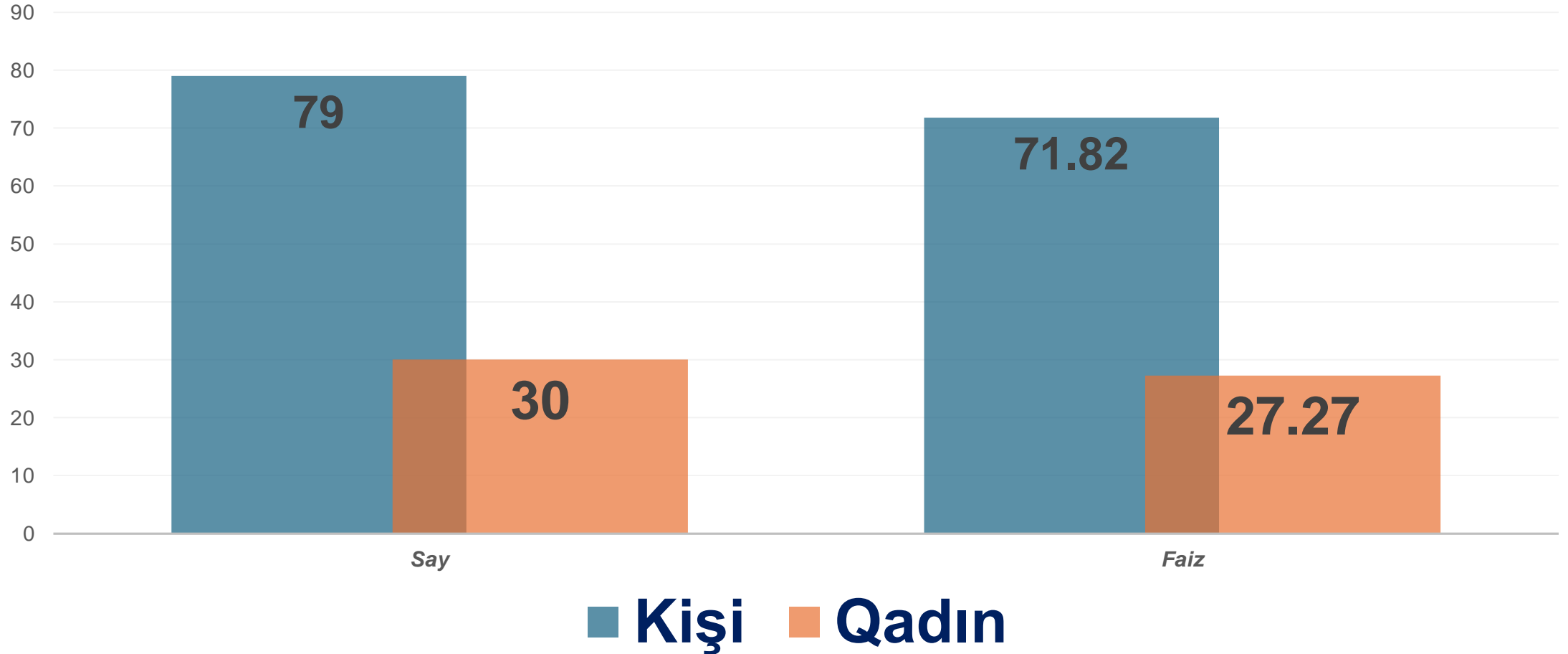
6. Sorğuda iştirak edən?

	Say	Faiz
Direktor/rəis/müdür	62	56.4
Sahibkar	45	40.9
Şöbə (departament) müdiri	2	1.8

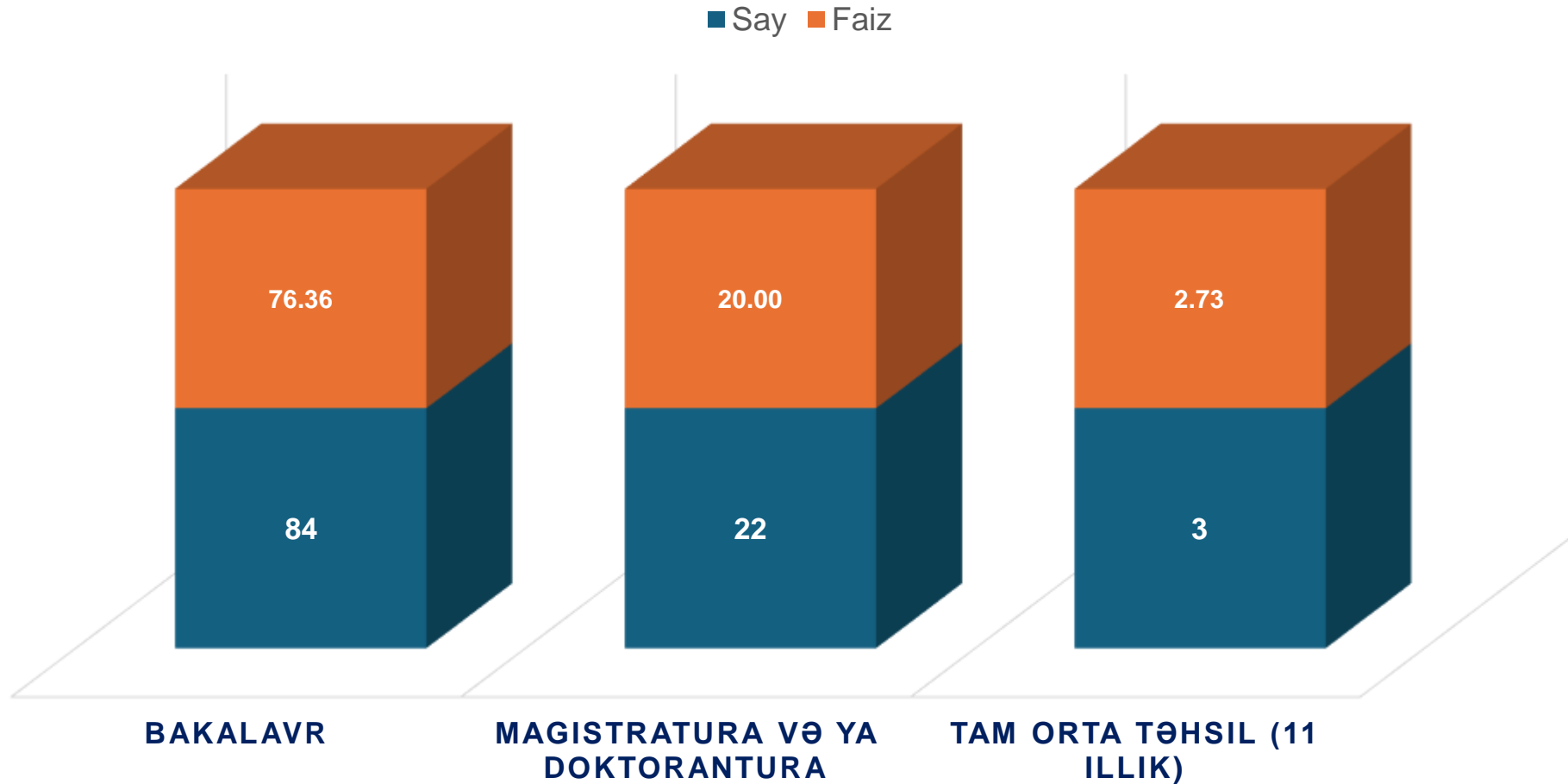
7. Sahibkarlıq fəaliyyətində idarəetmə təcrübəniz nə qədərdir?

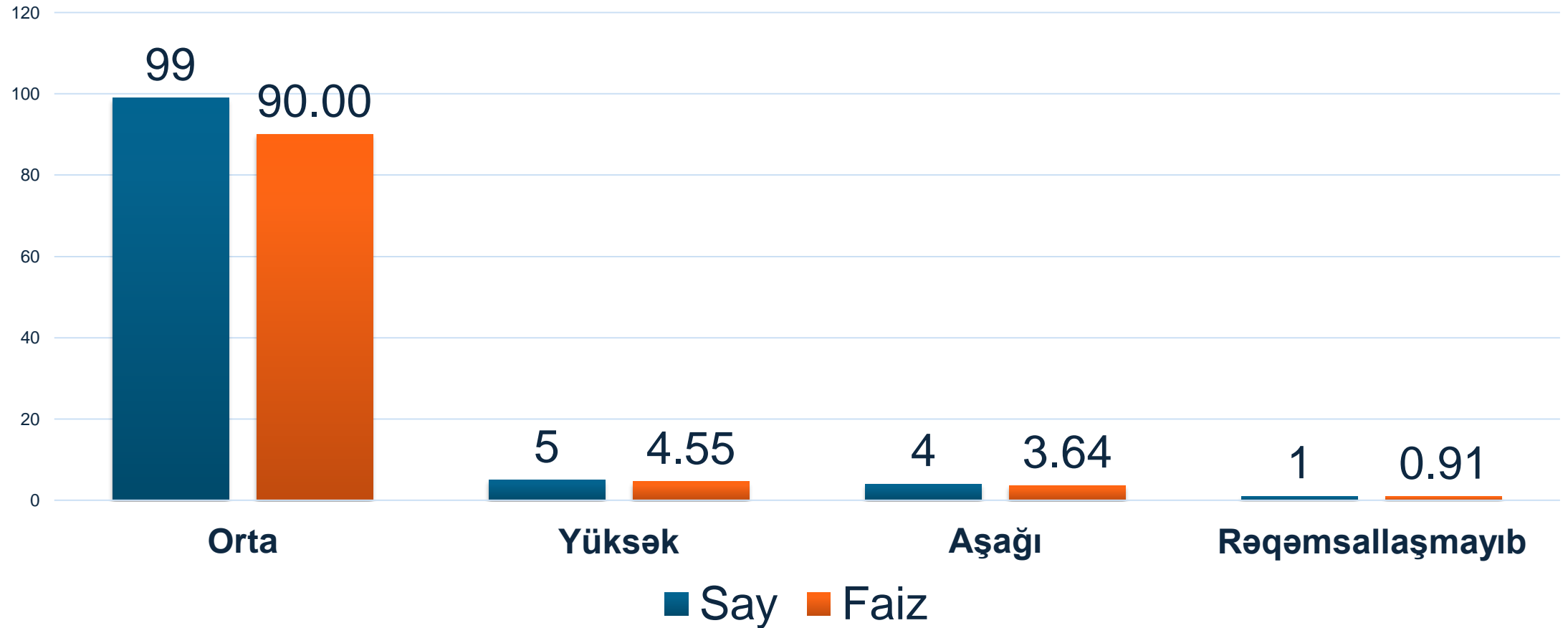
8. Cinsiniz?

9. Təhsiliniz?

1. Şirkətinizin hazırkı rəqəmsallaşma səviyyəsini necə qiymətləndirirsiniz?

5. Müəssisənizdə neçə nəfər işçi çalışır?

Nəfər	Say	Faiz	
11-50	70	63.6	
1-10	38	34.5	
51-250	1	0.9	

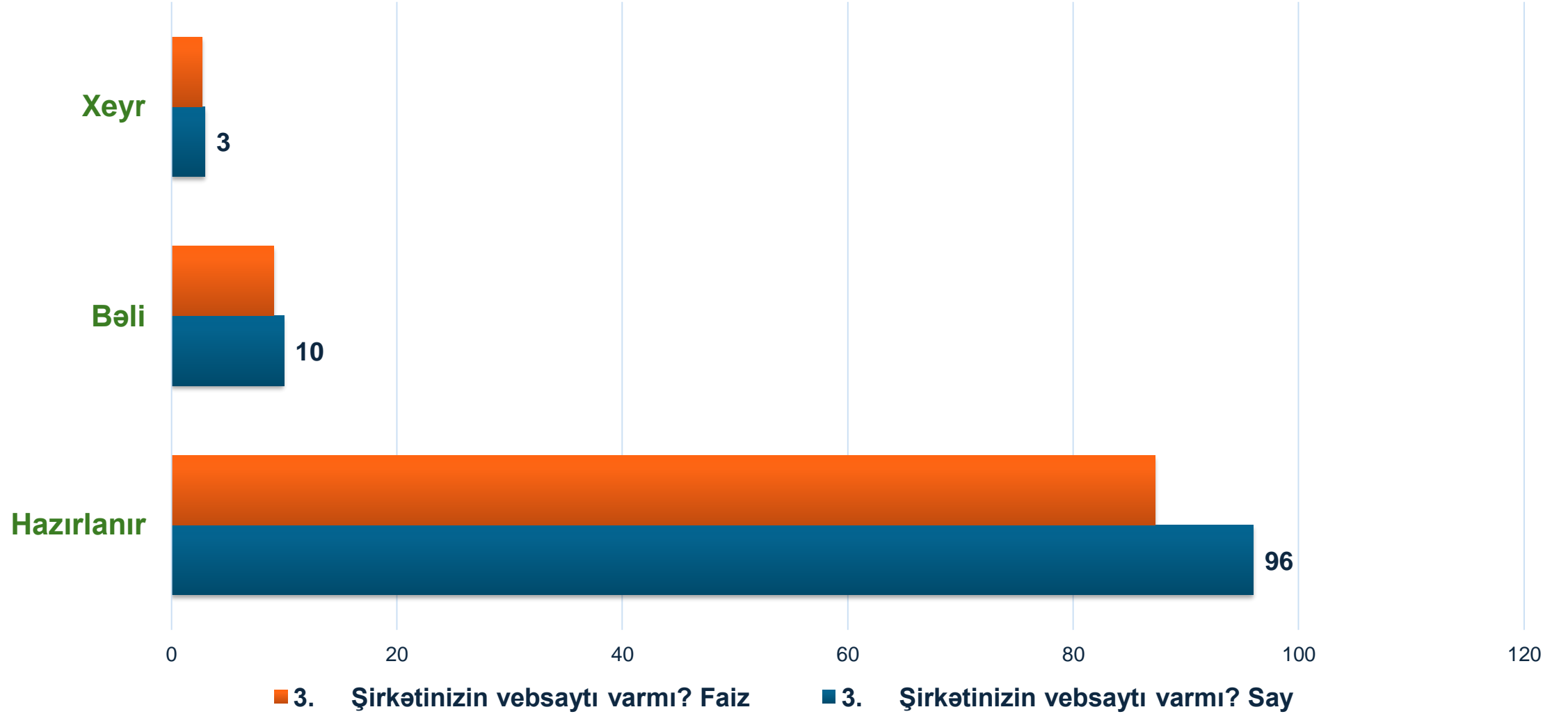
6. Sorğuda iştirak edən?

	Say	Faiz
Direktor/rəis/müdür	62	56.4
Sahibkar	45	40.9
Şöbə (departament) müdiri	2	1.8

2. “Şirkətinizin gündəlik fəaliyyətində hansı rəqəmsal alətlərdən istifadə olunur?”

Rəqəmsal alət	Say	Faiz (%)
Mühasibat proqramları	79	24.09%
Kompüter və ofis proqramları (Word)	49	14.94%
Excel	49	14.94%
Ofis proqramları	49	14.94%
CRM sistemləri	32	9.76%
Onlayn satış platformaları	23	7.01%
ERP sistemləri	22	6.71%
Bulud (Cloud) xidmətləri	17	5.18%
İT xidmətləri / Backend-Frontend	1	0.30%
Vebsayt idarəetmə sistemi	1	0.30%
Sosial media idarəetmə alətləri	1	0.30%
Canva	1	0.30%
ChatGPT və s.	1	0.30%
Sosial media platformaları	1	0.30%
Xidmət (qeyri-müəyyən qeyd)	1	0.30%
OpenAI Gemini və digər süni intellekt alətləri	1	0.30%

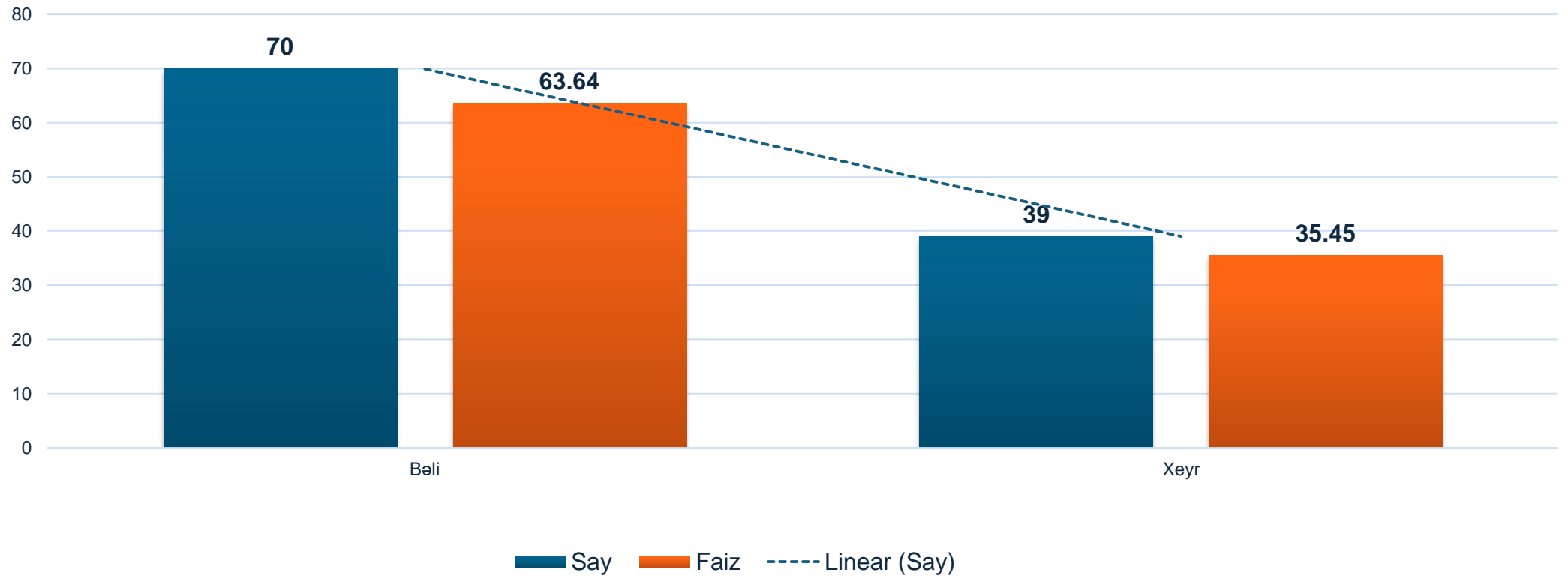
3. Şirkətinizin veb saytı varmı?

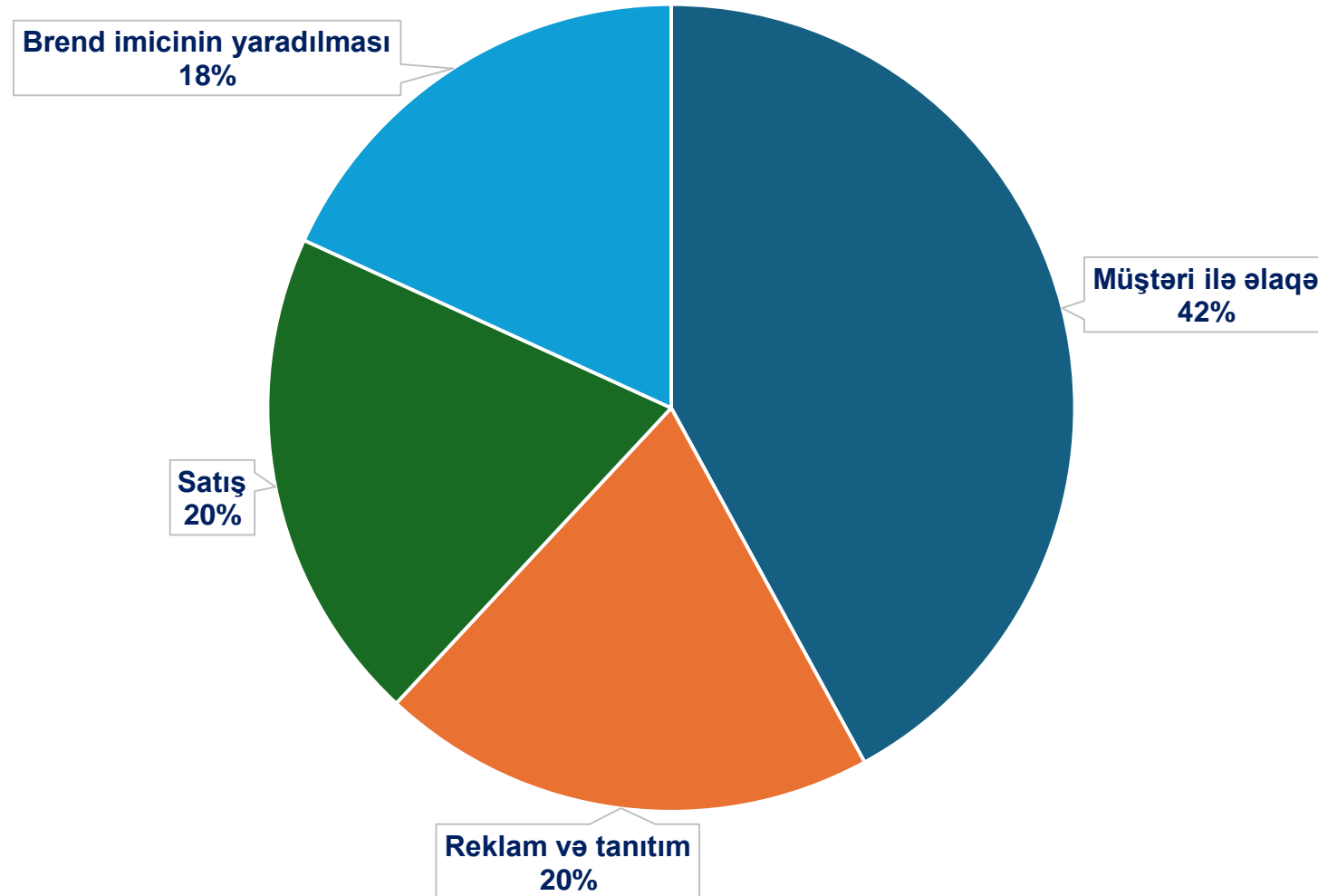
4. Əgər veb saytınız varsa, hansı məqsədlə istifadə olunur?

<i>Məqsəd</i>	<i>Say</i>	<i>Faiz (%)</i>
Onlayn satış	<u>64</u>	35.96%
Müştəri xidməti	<u>52</u>	29.21%
Tanıtım və məlumat paylaşımı	38	21.35%
Əlaqə və sifariş sistemi	21	11.80%
Satınalma / ERP / Tender sistemi	1	0.56%
Təhsil məqsədli	1	0.56%
Data toplama / digər	1	0.56%

5. Sosial media hesablarınız varmı (Facebook, Instagram, LinkedIn, TikTok və s.)?

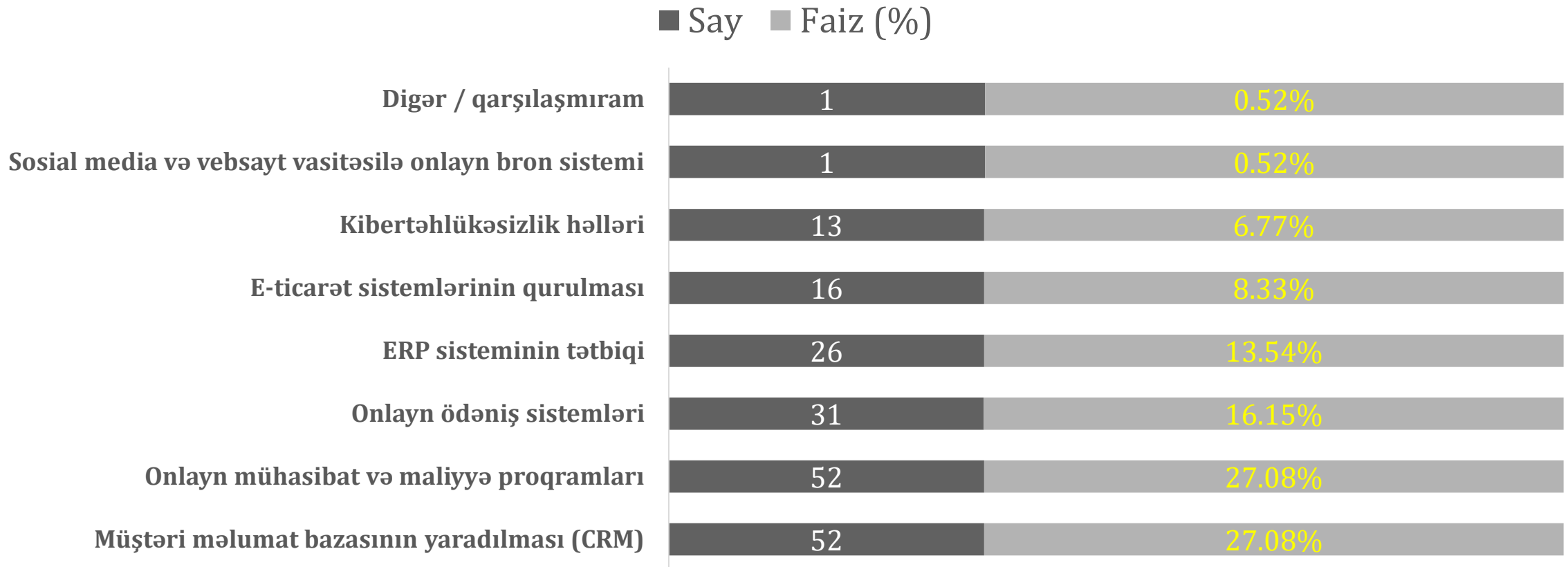
6. Sosial medianı əsasən hansı məqsədlərlə istifadə edirsiniz?

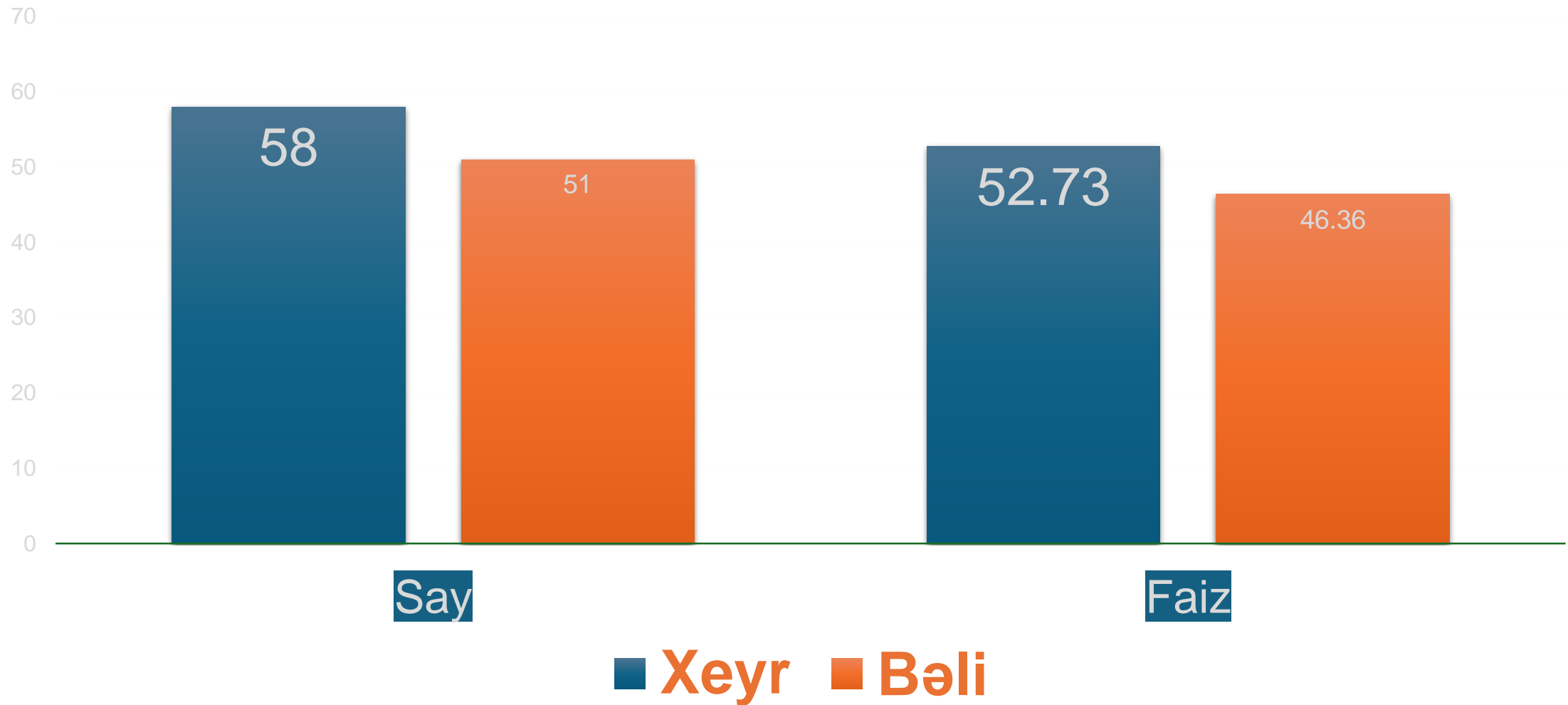
7. Rəqəmsal həllərin tətbiqi zamanı hansı çətinliklərlə qarşılaşırsınız ?

Çətinliklər	Say	Faiz (%)
Maliyyə resurslarının azlığı	82	42.05%
Uyğun proqram tapmaq çətinliyi	43	22.05%
İşçilərin rəqəmsal bacarıqlarının zəifliyi	37	18.97%
Texniki bilik çatışmazlığı	18	9.23%
İnternet infrastrukturunu problemləri	12	6.15%
Rəqəmsal alətlərin kənd yerlərində tətbiqi üçün əlçatan olmaması	1	0.51%
Proqram seçimi və texniki bacarıqların paralel çatışmazlığı	1	0.51%
Digər	1	0.51%

8. Şirkətiniz üçün hansı rəqəmsal həllər prioritet hesab olunur?

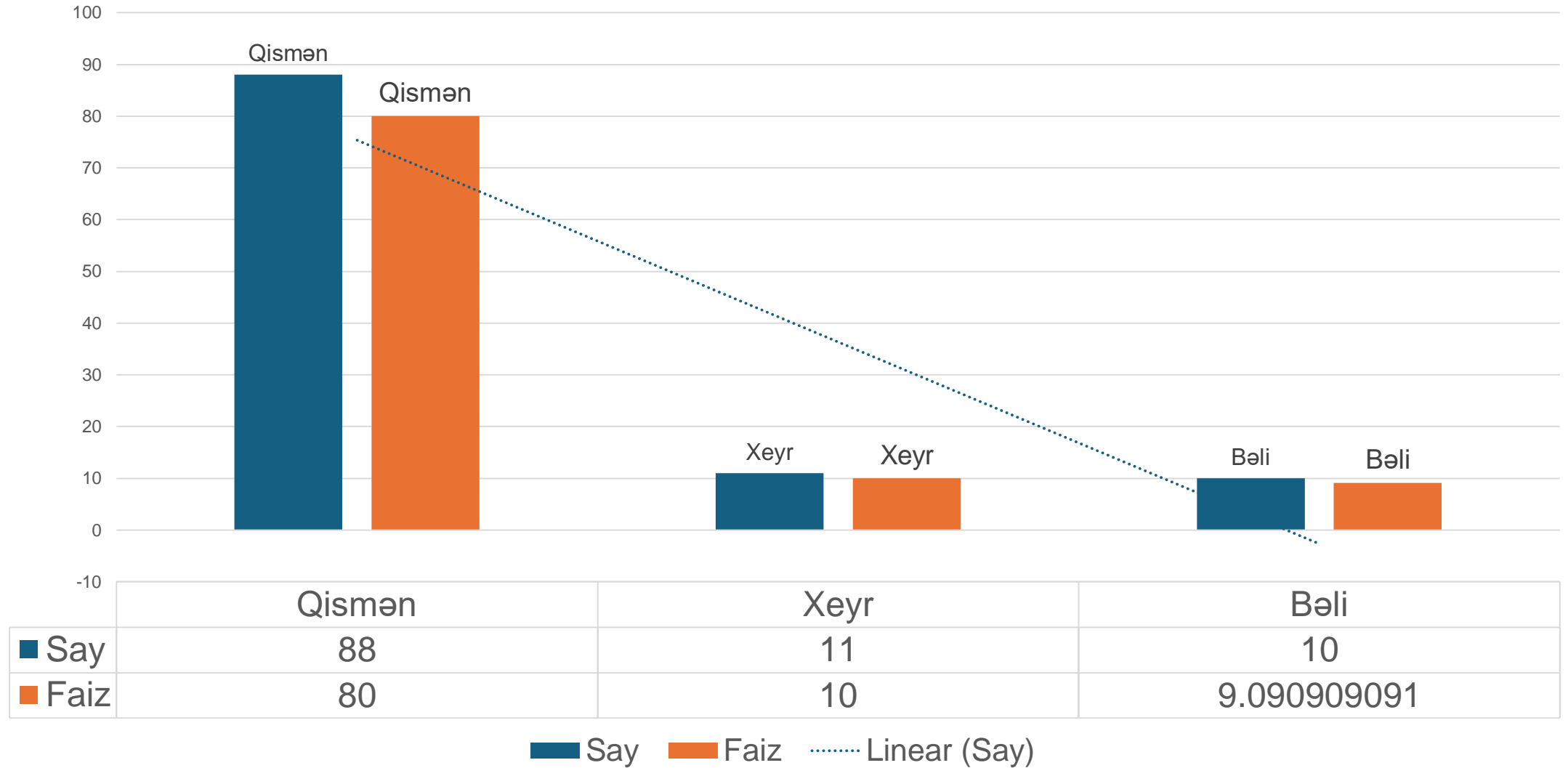
9. Şirkətinizin strukturunda İT həllər ilə bağlı bölmə varmı?

10. Rəqəmsal həllərin tətbiqində sizə kim dəstək olur?

Dəstək mənbəyi	Say	Faiz (%)
Daxili İT mütəxəssisi	56	40.58%
Xarici məsləhətçi və ya şirkət	42	30.43%
Özüm idarə edirəm	36	26.09%
Heç kim (dəstək yoxdur)	4	2.90%

11. Şirkətinizdə rəqəmsal innovasiyalar üçün ayrıca bütçə ayrılırmı?

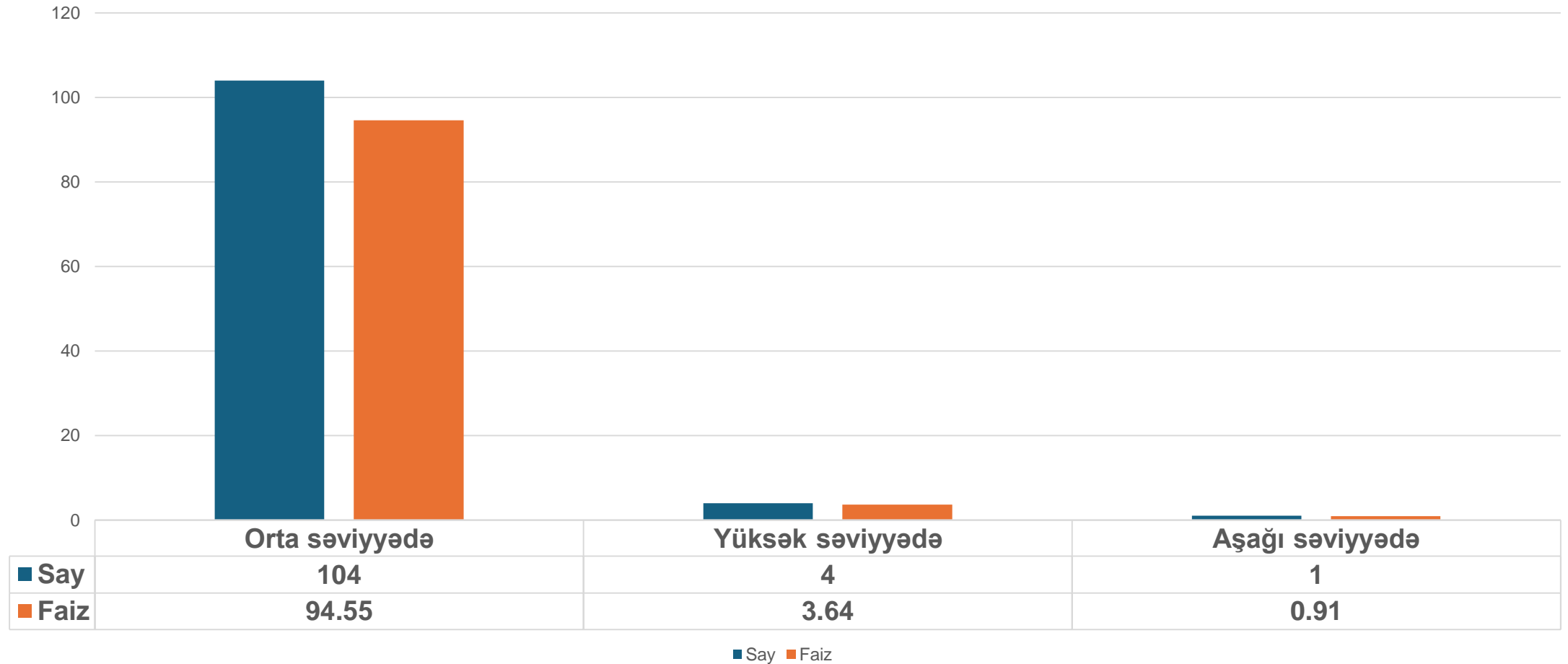
12. Rəqəmsal texnologiyalara investisiya etməyə nə dərəcədə hazırsınız?

	Say	Faiz
Qismən hazıram	99	90
Hazır deyiləm	8	7.27
Tam hazıram	2	1.82

**12.1 – Rəqəmsal
texnologiyalara
investisiya etməyə
“hazır deyiləm”
cavabının səbəbləri**

Maliyyə problemləri	Rəqəmsal həllər üçün xərc və büdcə çatışmazlığı	4
Texniki bilik və rəqəmsal hazırlığın zəifliyi	İşçilərin və rəhbərliyin rəqəmsal bacarıqlarının kifayət etməməsi; “qismən” tipli cavablar	2
Ehtiyac hiss etməmək	Şirkətin rəqəmsallaşmaya ehtiyac görməməsi	1
Fərdi səbəblər	Yaş, şəxsi məhdudiyyətlər, fərdi çətinliklər	1

13. İşçilərinizin ümumi rəqəmsal bacarıqlarını necə qiymətləndirirsiniz?

14. Rəqəmsal bacarıqlar üzrə hansı sahələrdə təlimə ehtiyac var?

Təlim sahəsi	Say	Faiz (%)
Onlayn satış və rəqəmsal marketing	55	22.18%
Sosial media idarəçiliyi	51	20.56%
Kibertəhlükəsizlik	37	14.92%
Ofis proqramları (Excel)	27	10.89%
PowerPoint və s.	27	10.89%
E-ticarət platformalarının istifadəsi	23	9.27%
CRM/ERP sistemləri	16	6.45%
Data analitikası	10	4.03%
Təhsil yönümlü	1	0.40%
Ehtiyac yoxdur	1	0.40%

15. Rəqəmsal təlimlərdə iştirak etmək üçün hansı formatı üstün tutursunuz?”

FORMAT	SAY	FAIZ (%)
Onlayn vebinarlar	59	40.69%
Əyani təlimlər	43	29.66%
Qısa modullu kurslar	29	20.00%
Mentor dəstəyi ilə praktiki təlimlər	14	9.66%

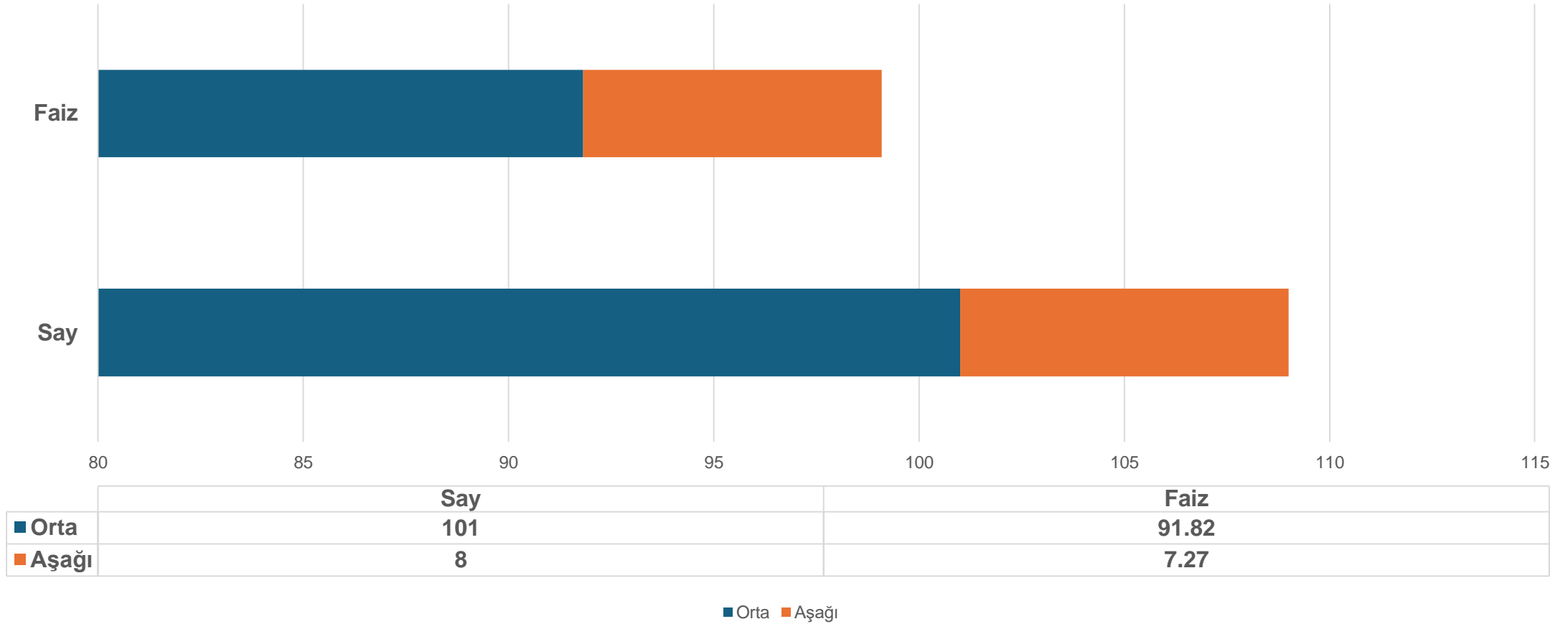
16. Təlimlərdə iştirak üçün ödəniş etməyə hazırsınız mı?

Cavab	Say	Faiz (%)
Yalnız pulsuz təlimlərdə iştirak edəyəm	87	79.82%
Qismən hazıyam (məhdud büdcə ilə)	19	17.43%
Bəli, ödəniş etməyə hazıram	3	2.75%

17. Şirkətinizdə məlumatların təhlükəsizliyi üçün hər hansı sistem mövcuddurmu?

Cavab	Say	Faiz (%)
Qismən mövcuddur	97	88.99%
Bəli, mövcuddur	8	7.34%
Xeyr, mövcud deyil	4	3.67%

18. Kibertəhlükəsizlik sahəsində bilik səviyyənizi necə qiymətləndirirsiniz?

19. Son 12 ayda məlumat itkisi, kiberhücum və ya təhlükəsizlik problemi yaşamırsınız mı?

Cavab	Say	Faiz (%)
Xeyr, yaşamamışıq	106	97.25%
Bəli, yaşamışıq	3	2.75%

20. Kibertəhlükəsizlik üzrə hansı addımları atmaq istərdiniz?

ADDIM	SAY	(%)
Şifrə idarəetmə sistemlərinin tətbiqi	72	41.38%
İşçilər üçün təhlükəsizlik təlimləri	58	33.33%
Antivirus və təhlükəsizlik proqramlarının gücləndirilməsi	25	14.37%
Bulud əsaslı məlumat saxlama sistemləri	18	10.34%
Digər (ümumi təhlükəsizlik proqramlarının gücləndirilməsi)	1	0.57%

21. Dövlət qurumlarının rəqəmsal həllər üzrə dəstək proqramlarından xəbərdarsınız mı?

Cavab	Say	Faiz (%)
Qismən məlumatlıyam	101	92.66%
Xeyr, məlumatlı deyiləm	6	5.50%
Bəli, məlumatlıyam	2	1.83%

22. Rəqəmsal transformasiya üçün hansı dəstək növü sizin üçün daha faydalı olardı?

Dəstək növü	Say	Faiz (%)
Maliyyə dəstəyi (subsidiyalar, qrantlar)	84	32.18%
Texnoloji avadanlıq təminatı	46	17.62%
Hüquqi və məsləhət xidməti	26	9.96%
Texniki təlim və məsləhət	21	8.05%

23. Dövlət və özəl sektor əməkdaşlığını bu sahədə necə olmasını istərdiniz?

Əməkdaşlıq modeli	Say	Faiz (%)
Sertifikatlaşdırılmış təlim proqramları	77	48.12%
Startup dəstək proqramları	44	27.50%
Birgə layihələr	31	19.38%
İnnovasiya mərkəzlərinin yaradılması	8	5.00%

24. Növbəti 1–2 il üçün şirkətinizdə hansı rəqəmsal yenilikləri tətbiq etməyi planlaşdırırsınız?

Respondentlərin $\frac{3}{4}$ hissəsi (74%) dəqiq plan bildirmir.

“Hələ ki, xeyr” deyənlər ayrıca 7% təşkil edir.

Real rəqəmsal planlar çox azdır — CRM, bulud, ERP, veb sayt yenilənməsi kimi sahələrdə cəmi 10–12% real plan mövcuddur.

“Qismən” kimi tərəddüdlü cavablar da ayrıca 1.8% təşkil edir.

24. Növbəti 1–2 il üçün şirkətinizdə hansı rəqəmsal yenilikləri tətbiq etməyi planlaşdırırsınız?

- Cavablar göstərir ki, respondentlərin təxminən **75%-i** rəqəmsal transformasiya prosesinə strategiya səviyyəsində hazır deyillər.
- Bu qrupda rəqəmsallığa keçid ehtiyacının necə dərk olunduğu barədə dəqiq fikir formalaşmayıb və proses daha çox passiv gözləmə mövqeyi ilə xarakterizə olunur.
- Rəqəmsal yenilik tətbiq etmək istəməyən və bunu açıq şəkildə «**Hələ ki, xeyr**» cavabı ilə bildirənlər **7%** təşkil edir.
- , **5%** respondent isə “**qismən**” cavabı verib.
- Konkret rəqəmsal yenilik tətbiqi planı olan şirkətlər isə ümumi mənzərədə **azlıq təşkil edir (10–14%)**.
- Onların planları əsasən CRM sisteminin qurulması, ERP və avtomatlaşdırılmış idarəetmə həllərinə keçid, bulud əsaslı sistemlərin istifadəsi, veb sayt yenilənməsi, onlayn rezervasiya sistemləri, rəqəmsal təlim platformaları və sosial media üzərindən rəqəmsal satışın genişləndirilməsi kimi sahələri əhatə edir.
- Bir neçə respondent isə daha innovativ yanaşmalar – o cümlədən süni intellekt əsaslı həllər və şirkətə xas tətbiq hazırlanması – təklif edib.

25. Rəqəmsal transformasiyanın biznesiniz üçün əsas faydası nə ola bilər?

	Say	Faiz (%)	İzah
Xərclərin azaldılması	54	29.35%	Əməliyyat xərclərinin, kağız işlərinin və resurs itkisinin azalması
İş proseslərinin optimallaşdırılması	51	27.72%	İşin daha səmərəli təşkili, vaxt itkisinin azalması, avtomatlaşdırma
Müştəri məmnuniyyətinin artması	50	27.17%	Daha sürətli xidmət, yüksək keyfiyyət, rahatlıq
Satışların artması	15	8.15%	Onlayn satış, yeni müştərilərin cəlb olunması
Yeni bazarlara çıxış	14	7.61%	Regional və beynəlxalq bazarlara genişlənmə, rəqəmsal platformalara giriş

Təkliflər:

✓ Hibrid təlim proqramlarının hazırlanması və KOB-lar üçün əlçatanlığının təmin edilməsi

- Rəqəmsal həllərin tətbiqi zamanı qarşılaşdıqları çətinliklərlə bağlı respondentlərin cavabları çox aydın mesaj verir. Ən böyük problem **maliyyə resurslarının çatışmazlığıdır –42%. Uyğun proqram tapmaq çətinliyi 22%, işçilərin rəqəmsal bacarıqlarının zəifliyi 19%, texniki bilik çatışmazlığı 9% , internet/infrastruktur problemləri isə 6% təşkil edir.**
- Bu statistika iki əsas amili nümayiş etdirir:
- Bir tərəfdən **rəqəmsal keçid üçün maliyyə və investisiya imkanlarının qeyri-kafi olması;**
- Digər tərəfdən **texniki və insan kapitalı baxımından hazır olma səviyyəsinin zəifliyi.**
- Yəni KOB-lar həm “texnologiya almaq”, həm də “onlardan səmərəli istifadə etmək” məsələsində paralel çətinliklərlə üz-üzədir
- **Hər iqtisadi zonada «Digital KOB Günü»nün keçirilməsi**

Bu günlər çərçivəsində müxtəlif formatlı tədbirlər keçirilir. Məqsəd təşviq və maarifləndirmək, məlumatlandırmaqdır. Bu gündə seminarlar, rəqəmsallaşmaliderləri ilə görüşlər, rəqəmsal alətlərin nümayişi və s. Təşkil oluna bilər.

Təkliflər

- Sorğuda iştirak edənlərin **80%-i yalnız pulsuz təlimlərə hazırdır**, ən çox ehtiyac isə **rəqəmsal marketing, sosial media, ofis proqramları və kibertəhlükəsizlik** üzrədir.
- Bu baxımdan **modul əsaslı, həm onlayn, həm əyani qarışıq modeldə təlim proqramları hazırlanması**, bu proqramların müəyyən hissəsi tam, müəyyən hissəsi qismən subsidiya olunması məqsədəuyğun olardı.
- **Milli “KOB Rəqəmsal Akademiyası” adlı təlim kursu yaradılması** və KOB-ların cəlb edilməsi. Təlimdən sonra yeni həllər tətbiq edən KOB-lar üçün mükafatlar müəyyən edilməsi
- **«Rəqəmsal KOB çempionu» müsabiqəsinin keçirilməsi və müxtəlif nominasiyalar üzrə mükafatların verilməsi**
- **“Rəqəmsal dəstək” xidmətinin yaradılması**

KOB evlərində və yaxud onlayn formatda yaradıla bilər. Əsasən konsultasiya xidməti verə bilər və nominal rüsumlu ola bilər.

Təkliflər:

✓ Rəqəmsal keçidin stimullaşdırılması

Rəqəmsal həllərin tətbiqində **maliyyə çatışmazlığı – 42%** əsas problem kimi çıxır, üstünlük verilən həllər isə CRM, mühasibat, ERP və onlayn ödəniş sistemləridir.

Rəqəmsal həllərə yönəlmiş **rəqəmsal keçidin birgə maliyyələşdirilməsi mexanizmləri** hazırlanaraq konkret həllər (CRM, ERP, e-ticarət platformaları) üçün tətbiq edilsin.

Bu zaman maliyyələşdirmənin müəyyən pay bölgüsü tətbiq edilsin (EBİRD-nin ölkə üzrə proqramlarında beynəlxalq standartlar tətbiq edən, yeni avadanlıq gətirən şirkətlərə xərclərin 80%-ni ödəyir. Buna oxşar stimullaşdırma alətləri rəqəmsal keçidi sürətləndirə bilər.)

Nəticələr aşkar göstərir ki, bu cür maliyyə stimullaşdırılması olmasa rəqəmsal transformasiya çox ləngiyə bilər.

Təkliflər

- ✓ **KOB-ların dövlət proqramları barədə məlumatlandırılması, onların mövcud dəstək mexanizmlərindən istifadəsində səriştəsinin artırılması**
- Yalnız **1.8% dövlət proqramlarından “tam məlumatlıyam”** cavabı verib, 90% -dən çox isə “qismən məlumatlıyam” deyir.
- Bu bir daha KOB-lar üçün **vahid rəqəmsal portal, sadə bələdçi materiallar, qısa video və infografikalar** vasitəsilə maarifləndirilməsi, mövcud dəstək mexanizmləri barədə məlumatların sistemləşdirilmiş qaydada təqdim olunmasının zəruriliyini vurğulayır.
- KOB-ların dövlət proqramları barədə məlumatlandırılması, onların mövcud dəstək mexanizmlərindən istifadəsində səriştəsinin artırılması məqsədilə ayrıca Fəaliyyət Planı hazırlanması məqsədəuyğun olardı. **Ayrıca Fəaliyyət Planı hazırlanmasına ehtiyac nəticələrdən görünür. Bu nəticələr göstərir ki, bu vaxta qədərki maarifləndirmə və məlumatlandırma strategiyası dəyişməlidir və ayrıca strateji istiqamət kimi götürülməlidir.**

Təklif

- Kibertəhlükəsizlik üzrə xüsusi dəstək xəttinin yaradılması
- Respondentlərin kibertəhlükəsizlik sahəsində 93%-i biliyini “orta”, təhlükəsizlik sistemini isə “qismən” etibarlı hesab edir.
- KOB-lar üçün kibertəhlükəsizlik üzrə xüsusi dəstək xətti yaradılması və modul əsaslı təlim proqramı hazırlanması, əlçatanlığın təmin edilməsi məqsədəuyğun olardı.

Təkliflər

✓ Rəqəmsal keçidin təşviqi və inam yaratmaq

- **R&D tipli qrantlar (Research & Development Grants)** - innovasiya, məhsul inkişafı, texnologiya hazırlığı və tətbiqi üzrə tədqiqat və inkişaf işlərini maliyyələşdirmək üçün nəzərdə tutulan xüsusi qrant proqramı hazırlamaq mövcud çağırışlara adekvat cavab vermək imkanı kimi nəzərdən keçirilməlidir.
- **Güzəştli qiymətlərlə** biznes proseslərinin rəqəmsallaşdırılması üçün proqram təminatı paketlərinin təqdim olunması
- **Yerli təcrübə mübadiləsi proqramlarının təşkili**
- **Yerli Ustad dərslərinin təşkili.**